سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره هجدهم، آذر ۱۳۹۸، ۸۶۰-۸۵۹

استانداردهایی برای گزارش پژوهش‌های کیفی

Standards for Reporting Qualitative Research

محسن رضائیان[۱]
M. Rezaeian

تاکنون در مجله علمی دانشگاه، مقالات گوناگونی در خصوص استانداردهای تدوین شده برای گزارش شفاف پژوهش‌های کمّی و از جمله کارآزمایی‌های بالینی [۱] و مطالعات مشاهده‌ای اپیدمیولوژی [۲] به زیور طبع آراسته‌ایم. اخیراً یکی از خوانندگان فرهیخته مجله دانشگاه درخواست نموده است که درباره استانداردهای تدوین شده برای گزارش پژوهش‌های کیفی نیز مقاله‌ای را به چاپ برسانیم. سخن سردبیری حاضر براساس این درخواست تهیه شده و امیدوارم که به زودی مقالات بیشتری را نیز در این زمینه به زیور طبع برسانیم.

پژوهش‌های کیفی که به مطالعه دیدگاه‌ها و تجربیات افراد یا گروه‌ها در زمینه‌هایی می‌پردازند که آن دیدگاه‌ها و تجربیات در آن شکل گرفته‌اند، می‌توانند منابع ارزش‌مندی از چگونگی رفتار و روابط اجتماعی پدید آورند. از این‌رو، مانند هر مطالعه دیگری که در زمینه سلامت به عمل می‌آید، گزارش شفاف و استاندارد نتایج چنین مطالعاتی از اهمیت شایان توجهی برخوردار می‌باشد.

یکی از جامع‌ترین تلاش‌هایی که برای بیان استاندارد لازم برای گزارش شفاف پژوهش‌های کیفی در حوزه سلامت به عمل آمده است، توسط O'Brien و همکاران جامه عمل پوشیده است. O'Brien و همکاران با مطالعه دقیق شواهد موجود، نسبت به تهیه دستورالعمل نسبتاً جامعی همت گماردند. سپس، این دستورالعمل را برای پنج نفر از متخصصین مطرح در حوزه پژوهش‌های کیفی ارسال نموده و پس از دریافت نظرات آن‌ها و انجام تجدید نظرهای لازم، دستورالعمل خود را با عنوان استانداردهایی برای گزارش پژوهش‌های کیفی Standards for Reporting Qualitative Research (SRQR) منتشر نمودند [۳].

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1398.18.9.8.0]

این دستورالعمل از بیست و یک گزینه تشکیل شده است. از بیست و یک گزینه موجود، یک گزینه در خصوص عنوان، یک گزینه در خصوص خلاصه، دو گزینه در خصوص مقدمه، یازده گزینه درباره روش‌ها، دو گزینه درباره نتایج، دو گزینه درباره بحث، یک گزینه به موضوع تعارض در منافع و یک گزینه هم به مسأله بودجه پرداخته‌اند. تهیه‌کنندگان این دستورالعمل برای نمونه، معتقدند که در عنوان یک مطالعه کیفی، نه تنها به اختصار باید توصیف دقیقی از موضوع تحت مطالعه آورده شود، بلکه رویکرد مطالعه نظیر Ethnography و یا Grounded theory نیز باید ذکر گردد [۳].

هم‌چنین، در قسمت روش‌ها نیز باید توصیف دقیق درباره استراتژی نمونه‌گیری مطالعه آورده شود. تهیه‌کنندگان این دستورالعمل معتقدند که اگرچه اغلب مطالعات کیفی در این خصوص به موضوع اشباع داده‌ها Data saturation اشاره می‌کنند، اما توصیف دقیقی از چگونگی دست‌یابی به آن ارائه نمی‌نمایند. از این‌رو، رعایت شفافیت و استانداردهای لازم برای گزارش پژوهش‌های کیفی می‌تواند به نویسندگان، داوران و خوانندگان مقالات کیفی کمک نماید تا درک مشترک و صحیحی از انجام کار به دست آورند [۳].

References

[1] Rezaeian M. How to Report Randomised Trial Studies. *JRUMS* 2013; 12 (5): 331-2.

[2] Rezaeian M. How to Report Observational Studies. *JRUMS* 2013; 12 (6): 415-16.

[3] O'Brien BC, Harris IB, Beckman TJ, Reed DA, Cook DA. Standards for reporting qualitative research: a synthesis of recommendations. *Acad Med* 2014; 89 (9): 1245-51.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1398.18.9.8.0]